

Sexualitet och migration

Karl Norwald

Auktoriserad socionom och
auktoriserad sexolog

Enheten för sexuell hälsa och
Akutmottagningen för våldtagna,
Södersjukhuset Stockholm

SÖS

SÖDERSJUKHUSET

Utgångspunkt för dagens innehåll

- Stor kunskapslucka
- Väckigt heterogen grupp!

”Sexualitet” som begrepp

SÖDERSJUKHUSET

Vad är sexologi?

Läran om människans sexualitet.

Tvärvetenskapligt perspektiv:

- **Biologi** (genetik, anatomi, hormoner...)
- **Kultur** (familj, makt, kärlek...)
- **Juridik** (lagstiftning, normer...)
- **Psykologi** (tändningsmönster, fantasier...)
- **Sociologi** (identiteter i samhället, sexism, traditioner...)
- **Religion** (livssyn, tro...)
- ...

Sexuella script

(Simon & Gagnon)

En social inlärningsprocess på tre nivåer:

- **Intrapsykisk nivå**

Individens fantasier, önskningar och begär

- **Interpersonell nivå**

Det som sker i mötet med andra

- **Sociokulturell nivå**

Reglerar det gemensamma, sociala livet -
generellt och abstrakt

Sexuella script

*Vem får man
ha sex med?*

*När är det rätt
att ha sex?*

*Var är det tillåtet
att ha sex?*

*Vad är sexuellt
acceptabelt?*

*Varför har
vi sex?*

SÖS

SÖDERSJUKHUSET

- Sexualitet är något som formas utifrån det liv vi lever
- Grunden för sexualiteten läggs tidigt i livet och påverkas av många faktorer.

Normaliteter

Alla har vi olika föreställningar om vad som är ”normalt”

- **Subjektivt** - När det känns som vi uppträder normalt
- **Kulturellt** - Värderingar och övertygelser
- **Statistiskt** - Förekomst
- **Biologi** - ”Naturligt”

Exempelvis: Hur vi hälsar på varandra

SÖS

SÖDERSJUKHUSET

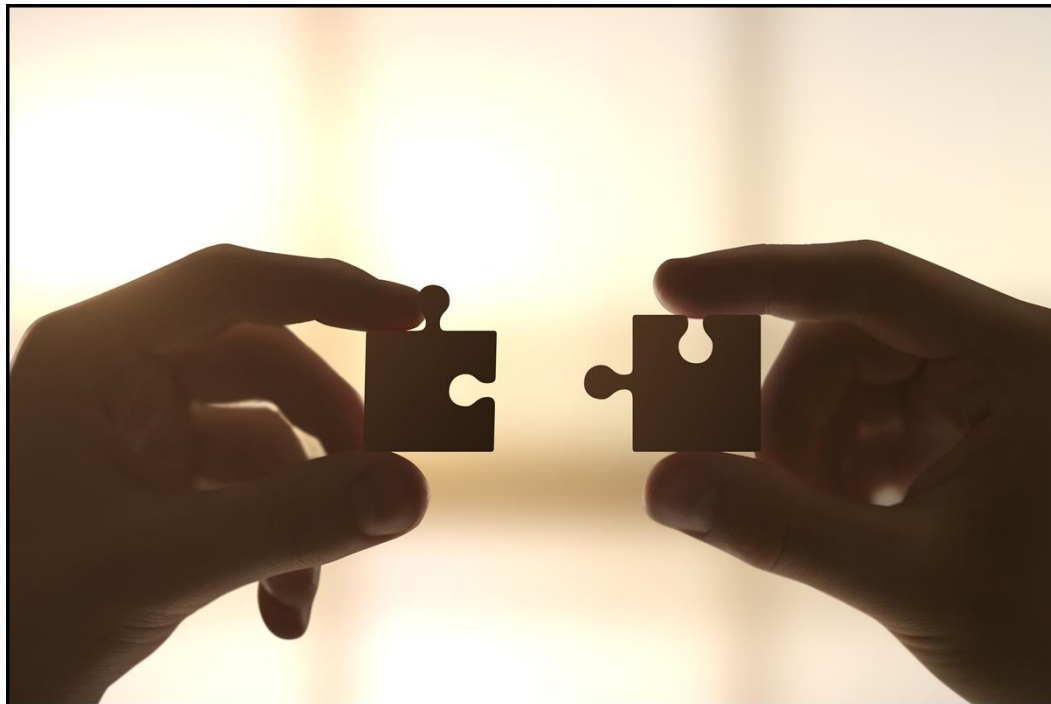
Exempelvis: hur vi har romantiska middagar

SÖS

SÖDERSJUKHUSET

Exempelvis: Hur vi lever i relationer

SÖS

SÖDERSJUKHUSET

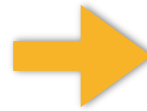
Generella ”fynd”

Sexuell hälsa

Sexuell ohälsa

Utsatthet

Generella ”fynd”

- Migranter som grupp löper ”samma risker” som infödda svenskar, och sen några till...
- Män som har sex med män, och även ett riskbruk, är en extra utsatt grupp
- Kvinnliga migranter löper många risker

Sexuellt överförbara infektioner (STI)

SÖDERSJUKHUSET

Sexuellt överförbara infektioner

(Folkhälsomyndigheten, 2016)

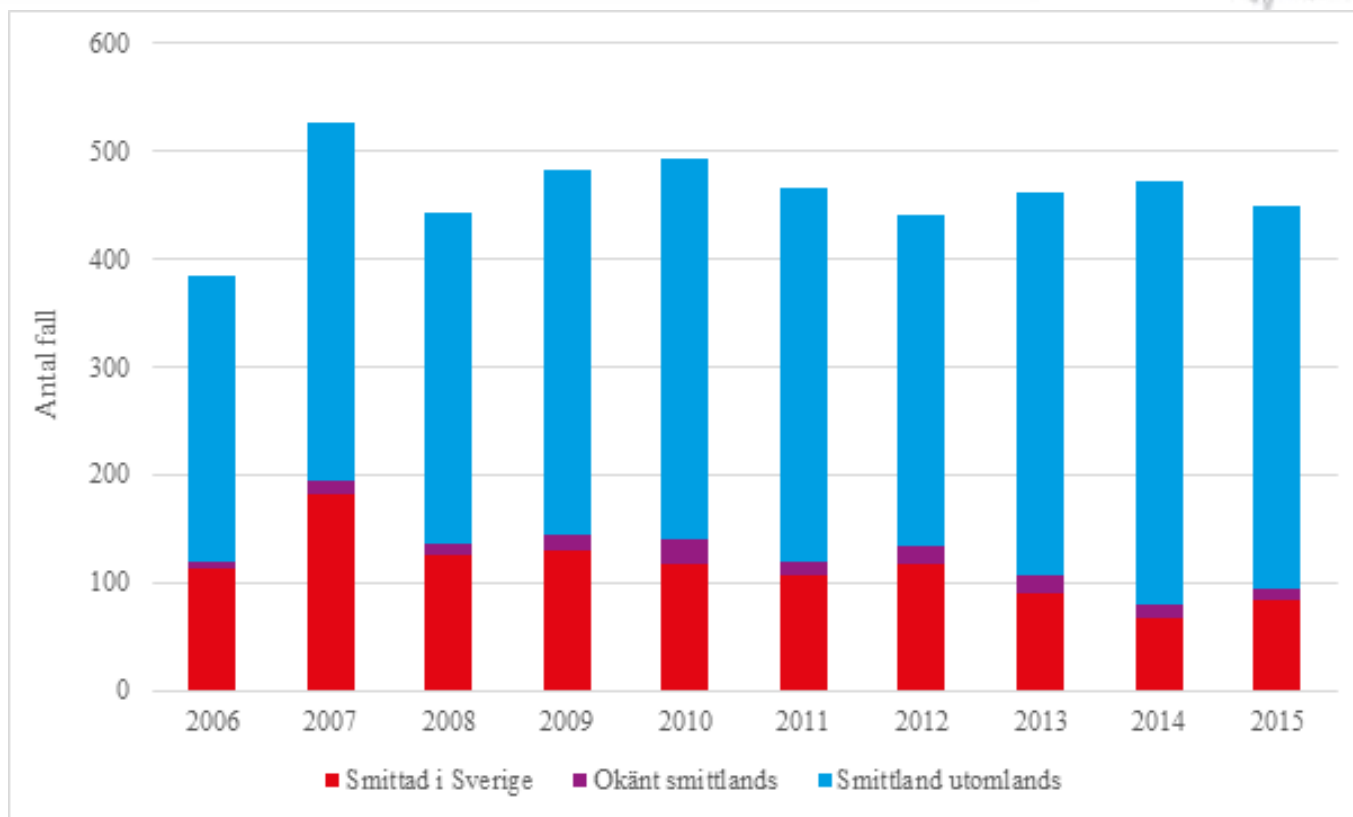

- **Klamydia**, majoritet inhemskt överfört (89%), dock någon ökning varje år med smitta utomlands (flesta "semestersmittade").
- En tredjedel av **gonorré**fallen är smittade utomlands
- Hälften av de som diagnosticerats med **syfilis** har blivit smittade utomlands och ingår i hälsoundersökningen som erbjuds migranter

Sexuellt överförbara infektioner

(Folkhälsomyndigheten, 2016)

Hiv

(Folkhälsomyndigheten, 2016)

- 78 % (355 fall) fick viruset i annat land än Sverige.
  - Hälften av dessa överfördes viruset vid heterosexuell kontakt
  - Män som har sex med män (MSM) 20% av fallen
  - Mor till barn under graviditeten/förlossning 4%
  - Injicering av droger 3,5%

Hiv

(Folkhälsomyndigheten, 2016)

- 40 av dessa 355 fall var födda i Sverige och fått infektionen utomlands under ”semester” (hälften av dessa i Thailand)

Risker för migranter

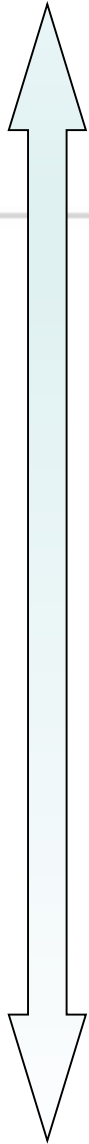
- Ju längre tid i det nya landet, desto färre risker ur ett STI-perspektiv
- En fråga om integration!

Sexuella övergrepp och våldtäkt

SÖDERSJUKHUSET

Ömsesidig tillfredställande medgiven sex

Otillfredsställande medgiven sex

Medgiven sex utan lust

Övertalningssex

Utpressningssex

Sex medgivet under psykiskt hot

Sex medgivet under fysiskt hot

Sex vid kraftig berusning/sömn

Sex med lindrigt fysiskt våld

Sex med våld

Sex med grovt våld

Riskfaktorer

- Sexuella övergrepp kan drabba barn oavsett kulturell bakgrund och social kontext
- Dock finns det ett par faktorer som ökar risken att utsättas för sexuella övergrepp:
  - missbruk/våld i hemmet
  - funktionsnedsättning hos barnet
- HBTQ-personer löper särskild hög risk att utsättas för sexuella övergrepp

Ungdomsstyrelsen (2009)

Sexuella övergrepp och våldtäkt

- Ensamkommande barn och ungdomar
- Homosexuella praktiker = blir jag bög?

Varför ska vi prata om sexuellt våld?

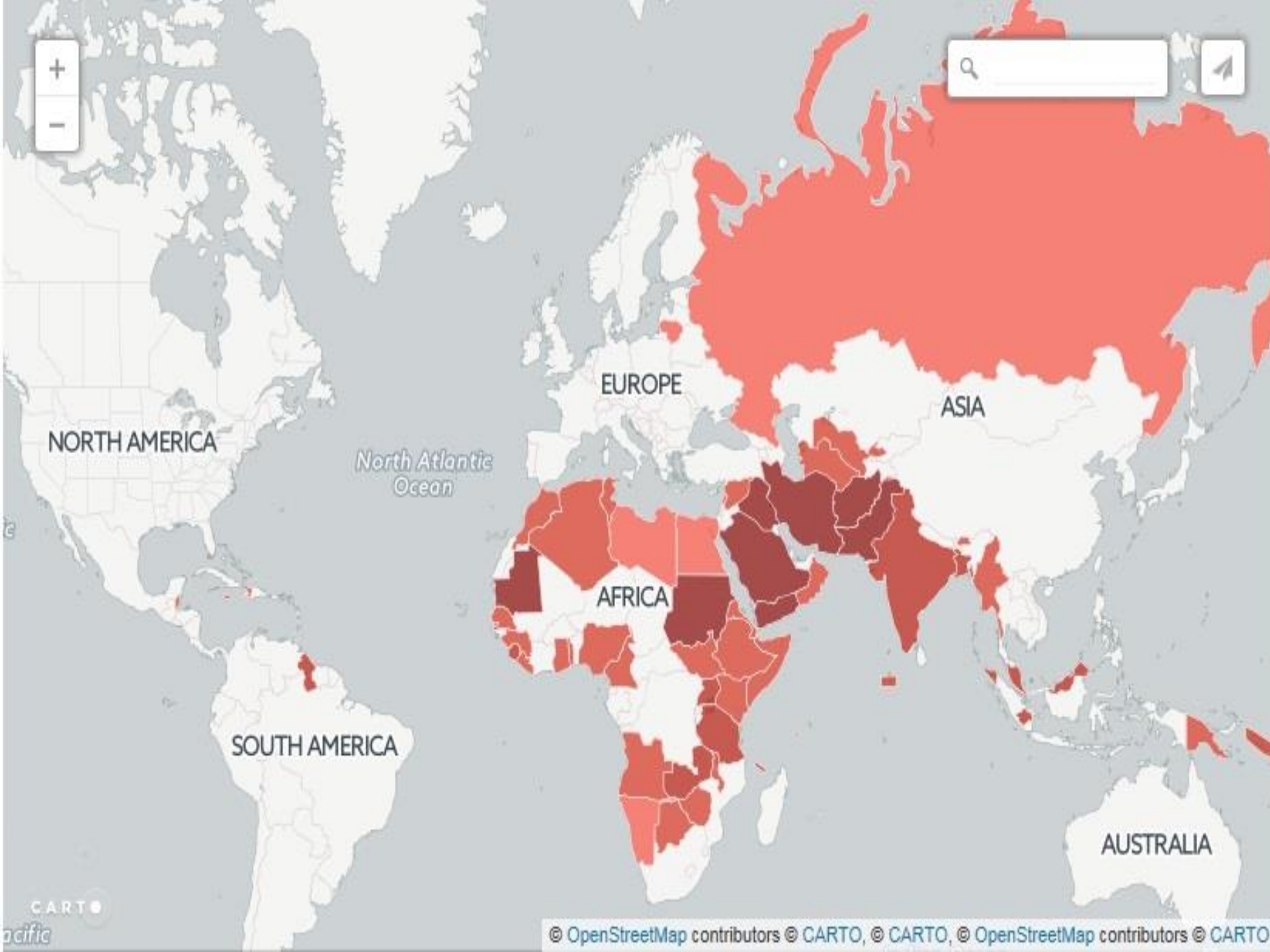
- För att kunna **bearbeta** det inträffade
- Risk för att det ger **sociala effekter** på fritidsintressen, arbete, studier, relationer till partner, vänner och familj.
- För att **undvika/mildra långvariga psykiska konsekvenser** som ångest, oro, skuld och skam.
- **Förebygga** fysisk ohälsa som kroniska smärttillstånd, sämre immunförsvar, mm.

HBTO

SÖDERSJUKHUSET

NORTH AMERICA

North Atlantic Ocean

EUROPE

ASIA

AFRICA

SOUTH AMERICA

AUSTRALIA

HBTQ-personer som har flytt

- Kommer eventuellt från kontext där homosexuella handlingar är olagligt/kulturellt otillåtet:

"Hur berättar jag för Migrationsverket?!"

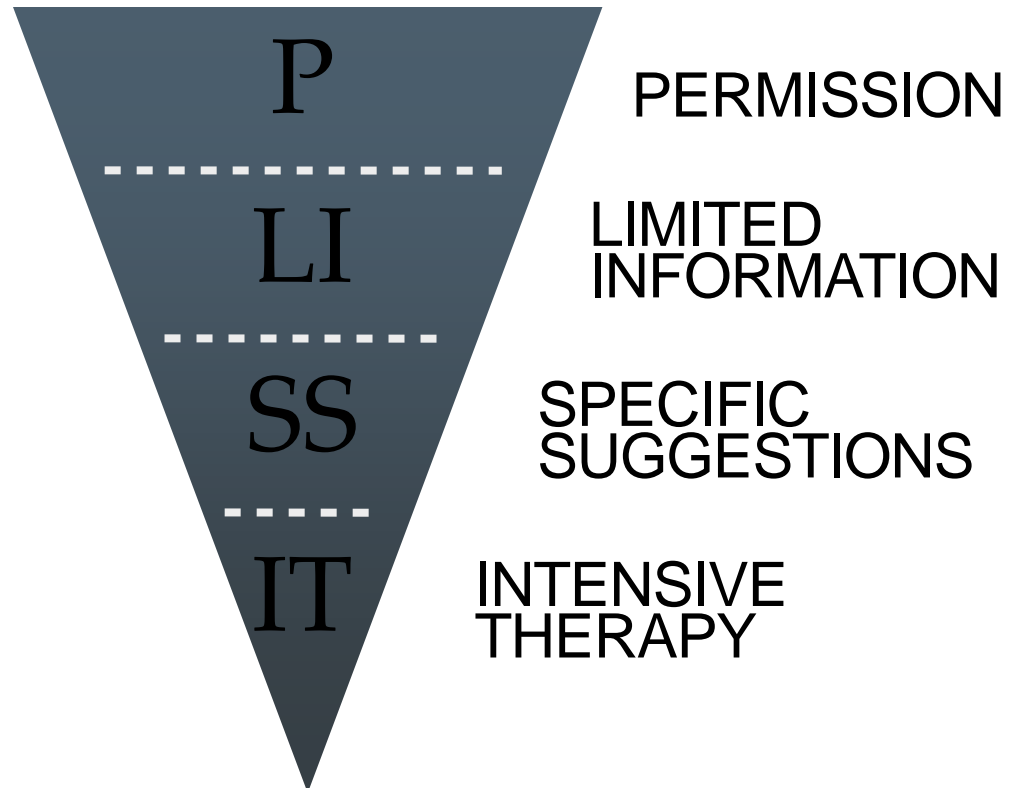
I det kliniska mötet

SÖDERSJUKHUSET

Hur prata om sexualitet?

PLISSIT-modellen

fritt efter Annon (1976)

SÖDERSJUKHUSET

INFORMATION

=

MÄNSKLIIG RÄTTIGHET

SÖS

SÖDERSJUKHUSET

SÖS

SÖDERSJUKHUSET

Sammanfattningsvis

- **Lyssna!**
- Psykoedukation
- Vara medveten om att barn, ungdomar och personer med låg tillit ofta är osäkra hur vuxna kan komma att agera vid känsliga situationer
- Stärka individens förmåga till gränssättning
- Inte få individen att skämmas, normalisera!
- Inge hopp, utan att ljuga

TACK!

karl.norwald@sll.se

SÖDERSJUKHUSET